

ŚREDNIOWIECZE Polskie i Pomorsze

Tom 2 (6)

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Katowice 2010

ŚREDNIOWIECZE
Polskie i Powszechne

Tom 2 (6)

NR 2838

ŚREDNIOWIECZE Polskie i Powszechne

Tom 2 (6)

pod redakcją
Idziego Panica i Jerzego Sperki

Wydawnictwo
Uniwersytetu Śląskiego
Katowice 2010

Redaktor serii: Historia
Sylwester Fertacz

Recenzent
Marek Smoliński

Publikacja będzie dostępna — po wyczerpaniu nakładu — w wersji internetowej:

Central and Eastern European Online Library
www.ceeol.com

Treść

Wstęp (<i>Idzi Panic, Jerzy Sperka</i>)	7
Wykaz skrótów instytucji, czasopism, publikacji, serii wydawniczych i wydawnictw źródłowych	11
<i>Максим Жух</i> : До проблеми політогенези Волинської землі (VI—початок X ст.)	17
<i>Leontiy Wojtowycz</i> : «Баварський Географ»: спроба локалізації слов'янських князівств у IX столітті.	35
<i>Dariusz Adamczyk</i> : Handel fryzyjsko-frankoński, ekspansja wikingów a kwestia napływu kruszców do strefy bałtyckiej w IX wieku	67
<i>Роман Голик</i> : <i>Свій vs чужий</i> : стереотип поляка в ідеології Галицько-Волинського літопису.	81
<i>Вікторія Любащенко</i> : Митрополит Петро (Ратенський) і майбутнє розділення Київської церкви	92
<i>Jerzy Rajman</i> : Raciborzanie w Krakowie w XIV wieku. Kryterium imienne w badaniach nad narodowością mieszczan napływowych	118
<i>Sobiesław Szybkowski</i> : Zjazd w Łęczycy w 1430 roku. Z badań nad wydarzeniami politycznymi w Polsce podczas „burzy koronacyjnej” 1429—1430.	142
<i>Božena Czwojdrak</i> : Z badań nad dworem królowej Zofii Holszańskiej	157
<i>Jacek Laberschek</i> : Uwagi i uzupełnienia do genealogii Melsztyńskich herbu Lełiwa	180
<i>Marek L. Wójcik</i> : <i>Włodimirus religiosus ordinis beati Benedicti de Tiniec iam professus</i> . Nieznany syn Włodka, księcia zatorskiego	199
<i>Petr Kozák</i> : Princ Zikmund Jagellonský hlohovským a opavským knížetem. Příspěvek k dějinám politické komunikace na přelomu středověku a raného novověku	215

Wstęp

Kolejny tom „Średniowiecza Polskiego i Powszechnego”¹, publikacji Zakładu Historii Średniowiecznej Instytutu Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, podobnie jak wcześniejsze, przynosi przegląd badań mediewistycznych prowadzonych nie tylko w ośrodku górnośląskim, ale także w innych centrach krajowych i zagranicznych.

Pracę otwiera artykuł rosyjskiego badacza Maksima Żicha (Petersburski Uniwersytet Państwowy), który dotyczy kwestii — nierozstrzygniętej do dziś i nadal dyskutowanej w literaturze przedmiotu — rozsiedlenia i migracji plemion słowiańskich znanych ze źródeł VI—X wieku. Autora interesują głównie aspekty z dziejów plemion wschodniosłowiańskich na obszarze późniejszego Wołynia, a mianowicie: Dulebów, Wołynian, Burzan i Lędzian. Z dziejami wczesnośredniowiecznej Słowiańszczyzny wiąże się także obszerna rozprawa ukraińskiego badacza Leontiya Woytowycza (Instytut Ukrainoznawstwa NAN Ukrainy, Lwów). Opierając się przede wszystkim na relacji tzw. Geografa Bawarskiego z połowy IX wieku, autor podejmuje na nowo próbę identyfikacji i lokalizacji plemion słowiańskich i ich stolic, skupiając się przede wszystkim na tych, które nadal wzbudzają spory w historiografii. Część opisującą okres dziejów Europy wczesnośredniowiecznej zamyka tekst pióra Dariusza Adamczyka (Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie), który ukazuje przyczyny intensyfikacji kontaktów społeczeństw basenu Mo-

¹ W związku z tym, że od poprzedniego tomu „Średniowiecze Polskie i Powszechnie” zyskało status wydawnictwa ciągłego, zgodnie z wymogiem Narodowego Ośrodka ISSN, mieszczącego się w Bibliotece Narodowej w Warszawie, zmieniono nieznacznie zapis tytułu (zastosowano wielkie litery oraz cudzysłów) i wprowadzono nową numerację tomów. I tak, pierwsza po tytule cyfra oznacza tom nowego wydawnictwa ciągłego, natomiast w nawiasie podany jest numer liczony od początku wydawania *Średniowiecza...*, kiedy było jeszcze wydawnictwem wielotomowym.

rza Bałtyckiego z Europą Zachodnią w IX wieku. Autor słusznie zauważa, że przyczyn tych należy upatrywać w przemianach polityczno-kulturowych w Skandynawii (w tym w ekspansji wikingów) i we wpływach handlu fryzyjsko-frankońskiego.

Kolejny artykuł został napisany przez lwowskiego badacza Romana Golika (Instytut Ukrainoznawstwa NAN Ukrainy, Lwów), który podjął się trudnego zadania przedstawienia obrazu Polaków na podstawie *Latopisu halicko-wołyńskiego* rejestrującego wydarzenia z XIII wieku, a zachowanego w *Kodeksie hipackim* z początku XV wieku. Przykładów dostarczyły autorowi osoby książąt polskich wywodzących się z linii Kazimierza Sprawiedliwego: Konrada Mazowieckiego, Leszka Białego, Lestka, Siemomysła i Władysława. Problematyce ruskiej poświęcony jest także artykuł Wiktorii Ljubaszczenko (Instytut Ukrainoznawstwa NAN Ukrainy, Lwów), która opisuje problem, bardzo słabo rozpoznany w literaturze obcej (w tym polskiej), powołania metropolii moskiewskiej. Co prawda, wydarzenia te rozegrały się w okresie późniejszym (za czasów patriarchy Teognosta — zm. około 1352/1353), to jednak początków tego procesu W. Ljubaszczenko upatruje już w okresie rządów metropolitarnych w Kijowie Piotra Ratenskiego (1308—1326), w polskiej literaturze zwanego niekiedy Rusinem. Autorka omawia działalność kościelną i polityczną Piotra oraz jego stosunki z książętami moskiewskimi: Jerzym oraz jego bratem i następcą Iwanem Kalitą. Wszystko to jest ukazane na tle głównych problemów nękających wówczas księstwa ruskie, przenikania się wpływów wschodnich i zachodnich, bizantyjskich i rzymskich.

Teksty dotyczące dziejów późnośredniowiecznej Polski otwiera artykuł krakowskiego historyka Jerzego Rajmana (Instytut Historii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie), podejmującego problem mieszczan raciborskich, którzy w XIV wieku osiedlili się w Krakowie. Autor w swoich rozważaniach zajmuje się przede wszystkim środowiskiem rodzinnym rajcy krakowskiego Hermana z Raciborza, znanego przede wszystkim z udziału w tzw. buncie wójta Alberta, a następnie represjonowanego za swoją postawę przez Władysława Łokietka. Na marginesie tych rozważań autor zwraca uwagę, że kryterium imionowe należy uznać za zawodne w badaniach nad pochodzeniem etnicznym późnośredniowiecznych mieszczan krakowskich. Natomiast wnioskowanie o „polskości” lub „niemieckości” konkretnych mieszczan powinno być poprzedzone solidnymi badaniami prozopograficznymi. Kolejny artykuł, pióra Sobiesława Szybkowskiego (Instytut Historii Uniwersytetu Gdańskiego), dotyczy, nieznanego dotąd w literaturze przedmiotu, zjazdu Władysława Jagiełły z możnowładztwem i rycerstwem polskim w Łęczycy w początkach sierpnia 1430 roku. Stawić się nań mieli przedstawiciele urzędników z województw: poznańskiego, kaliskiego, brzeskiego, inowrocławskiego, sieradzkiego, łęczyckiego i ziemi dobrzyńskiej. Według autora, powodem zwołania zjazdu była próba wypracowania stanowiska królewskiego wobec wydarzeń związanych ze staraniami Witolda o koronę

królewską; zjazd stał się też okazją do załatwienia spraw nominacji na urzędy ziemskie wspomnianych terytoriów. Bożena Czwojdrak (Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego) w swoim artykule kreśli obraz dworu królowej Zofii Holszańskiej, czwartej żony Władysława Jagiełły. Tym opracowaniem wpisuje się w istniejący już od pewnego czasu nurt badawczy dotyczący dworów monarszych. Autorka stawia również tezę, że dwór Zofii różnił się od dworów dwu jej poprzedniczek, ponieważ od śmierci męża królowa wdowa stała się samodzielnym podmiotem politycznym, a urzędy dworskie obejmowali jej najbliżsi współpracownicy. Tekst Jacka Laberscheka (Instytut Historii PAN w Krakowie) jest natomiast podsumowaniem kilkudziesięcioletnich badań nad możnowładczą rodziną Melsztyńskich herbu Leliwa. Autor, wykorzystując nieznane dotąd źródła archiwalne, dokonuje w swoim opracowaniu wielu korekt dotyczących poszczególnych pokoleń rodziny (daty występowania, małżeństwa i orientacyjny czas ich zawarcia). Stawia też hipotezę, że do upadku znaczenia Melsztyńskich i ich wygaśnięcia na początku XVI wieku przyczyniło się surowe religijne wychowanie oraz brak w ostatnich pokoleniach rodziny wybitnych osobowości. Kolejny artykuł, autorstwa Marka L. Wójcika (Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego), podejmuje temat genealogii dynastycznej. Wrocławski historyk dowodzi, że w genealogii książąt górnośląskich należy dokonać poprawki, w wyniku której w linii książąt zatorskich powinno znaleźć się miejsce dla jeszcze jednego jej przedstawiciela, a mianowicie, nieprawego syna księcia zatorskiego Władysława (Włodka) — Włodzimierza, który był benedyktynem tyńieckim (zm. 21 maja 1493).

Prezentowany tom zamyka tekst czeskiego badacza Petra Kozáka (Archiwum Ziemskie w Opawie), który analizuje — na tle polityki środkowoeuropejskiej — rządy późniejszego króla Polski Zygmunta Starego w księstwach: głogowskim i opawskim, sprawowane pod egidą jego starszego brata, króla Czech i Węgier, Władysława Jagiellończyka

Idzi Panic, Jerzy Sperka

Wykaz skrótów instytucji, czasopism, publikacji, serii wydawniczych i wydawnictw źródłowych*

- ACCP — *Acta capitulorum Cracoviensis et Plocensis selecta (1438—1523, 1438—1525)*. Wyd. B. Ulanowski. AKH. T. 6. Kraków 1891
- ACI — *Acta capitulorum nec non iudiciorum ecclesiasticorum selecta*. T. 1—3. Wyd. B. Ulanowski. Kraków 1902—1918
- AGAD — Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
- AGZ — *Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tzw. Bernardyńskiego we Lwowie*. T. 1—25. Wyd. O. Pietruski, X. Liske, A. Prochaska. Lwów 1868—1935
- AKH — „Archiwum Komisji Historycznej [Polskiej] Akademii Umiejętności”
- AKP — „Archiwum Komisji Prawniczej [Polskiej] Akademii Umiejętności”
- Akta unii — *Akta unii Polski z Litwą 1385—1791*. Wyd. S. Kutrzeba, W. Semkowicz. Kraków 1932
- AOfKr — *Acta Officialatus Cracoviensis* w AMetrKra
- AMetrKra — Archiwum Kurii Metropolitarnej w Krakowie
- AP — Archiwum Państwowe
- AS — *Archiwum ksiąg Lubartowiczów Sanguszków w Sławucie*. T. 1—7. Wyd. Z.L. Radziwiński, P. Skobielski, B. Gorczak. Lwów 1887—1910
- ASP — *Akta Stanów Prus Królewskich*. T. 1—7. Wyd. K. Górski, M. Biskup, I. Janosz-Biskupowa. Toruń 1955—Warszawa 1986
- BCzart — Biblioteka Czartoryskich w Krakowie
- BJ — Biblioteka Jagiellońska w Krakowie
- BN — Biblioteka Narodowa w Warszawie

* Autorzy dalszych tomów wydawnictwa ciągłego „Średniowiecze Polskie i Powszechne” proszeni są o stosowanie skrótów według niniejszego wykazu.

- BOssol — Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu
- BP — *Bullarium Poloniae*. T. 1—6. Wyd. S. Kuraś, I. Sułkowska-Kuraś. Romae—Lublin 1982—1998
- BPAN — Biblioteka PAN (z podaniem miasta)
- BurgKraK — *Burgrabiowie zamku krakowskiego XIII—XV wieku*. Spisy. Oprac. W. Bukowski. Kórnik 1999
- CDBoh — *Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae*. T. 1. Hrsg. G. Friedrich. Praha 1907 i następne tomy
- CDHung — *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis*. Ed. G. Fejér. T. 1. Budae 1829 i następne tomy
- CDPruss — *Codex diplomaticus Prussicus. Urkundensammlung zur ältern Geschichte Preussens*. T. 1—6. Hrsg. J. Voigt. Königsberg 1836—1861
- CDSil — *Codex diplomaticus Silesiae*. T. 1—36. Breslau 1856—1936
- CDSR — *Codex diplomaticus Saxoniae Regiae*. T. 1. Leipzig 1889
- CE — *Codex epistolaris saeculi decimi quinti*. T. 1—3. Wyd. A. Sokołowski, J. Szujski, A. Lewicki. Kraków 1876—1894
- CP-H — „Czasopismo Prawno-Historyczne”
- CV — *Codex epistolaris Vitoldi magni ducis Lithuaniae 1376—1430*. Wyd. A. Prochaska. Kraków 1882
- Daniłowicz — Daniłowicz I.: *Skarbiec dyplomatów papieskich, cesarskich, królewskich*. T. 1—2. Wyd. J. Sidorowicz. Wilno 1860—1862
- DH — (Długosz Jan) *Johannis Dlugossii s. Longini canonici Cracoviensis Historiae Polonicae libri XII*. Wyd. Ž. Pauli. T. 1—5. W: *Opera omnia X—XIV*. Kraków 1873—1877 (tłumaczenie polskie — K. Mecherzyński. T. 4—5. Kraków 1868—1869)
- DHn — (Długosz Jan) *Joannis Dlugossii Annales seu cronicae incliti Regni Poloniae*. Lib. 1—12. Varsaviae—Cracoviae 1964—2005
- DKMaz — *Dokumenty kujawskie i mazowieckie przewaźnie z XIII w.* Wyd. B. Ulanowski. AKH IV. Kraków 1888
- Dogiel — *Codex diplomaticus regni Poloniae et Magni Ducatus Lithuaniae*. Ed. M. Dogiel. T. 1—4. Wilnae 1758—1764
- DSZK — *Dokumenty sądu ziemskiego krakowskiego (1302—1453)*. Wyd. Z. Perzanowski. Wrocław 1971
- FRB — *Fontes Rerum Bohemicarum*. T. 1—5. Praegae 1871—1893
- Hruszewski — *Materiali do istorii suspil'no-političnich i ekonomičnich vidnosin zachidnoj Ukraini*. Wyd. M. Gruševs'kij. „Zapiski Naukovego Tovarystva im. Ševčenko” 1905 (L'viv 1906). T. 63—64
- Inventarium — *Inventarium omnium et singulorum privilegiorum [...] in Archivo Regni in arce Cracoviens*. Wyd. E. Rykaczewski. Lutetiae Parisiorum—Berolini—Posnaniae 1862
- JH — *Regesta historico-diplomatica Ordinis S. Mariae Theutonicorum 1198—1525*. T. 1—2. Hrsg. E. Joachim, W. Hubatsch. Göttingen 1948—1950

- KDKK — *Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiej św. Wacława*. T. 1—2. Wyd. F. Piekosiński. Kraków 1874—1883
- KDKW — *Kodeks dyplomatyczny katedry i diecezji wileńskiej*. T. 1. Z. 1. Wyd. J. Fijałek, W. Semkowicz. Kraków 1932
- KDL — *Kodeks dyplomatyczny Litwy*. Wyd. E. Raczyński. Wrocław 1845
- KDM — *Kodeks dyplomatyczny Małopolski*. T. 1—4. Wyd. F. Piekosiński. Kraków 1876—1905
- KDMaz — *Kodeks dyplomatyczny księstwa mazowieckiego*. Wyd. J.T. Lubomirski. Warszawa 1863
- KDmK — *Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa*. Cz. 1—4. Wyd. F. Piekosiński. Kraków 1879—1882
- KDP — *Codex diplomaticus Poloniae*. T. 1—4. Wyd. L. Rzyszczewski, A. Muczkowski. Warszawa 1847—1858; T. 4. Wyd. M. Bobowski. Warszawa 1887
- KDSil — *Kodeks dyplomatyczny Śląska*. T. 1—3. Wyd. K. Maleczyński, A. Skowrońska. Wrocław 1956—1964
- KDW — *Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski*. T. 1—4. Wyd. I. Zakrzewski. Poznań 1877—1881; T. 5. Wyd. F. Piekosiński. Poznań 1908; T. 6. Wyd. A. Gąsiorowski, H. Kowalewicz. Warszawa—Poznań 1982; T. 7. Wyd. A. Gąsiorowski, R. Walczak. Warszawa—Poznań 1985; T. 8—10. Wyd. A. Gąsiorowski, T. Jasiński. Warszawa—Poznań 1989—1993; T. 11. Wyd. A. Gąsiorowski, T. Jasiński, T. Jurek, I. Skierska. Poznań 1999
- KHKM — „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
- Knigi — *Knigi Polskiej Koronnoj Metriki XV st.* T. 1. Księga nr 10 z lat 1447—1454. Wyd. A. Masłowski, W. Graniczny. W: *Monumenta iuris*. T. 2. Warszawa 1914
- KTyń — *Kodeks dyplomatyczny klasztoru tyńskiego*. Wyd. W. Kętrzyński, S. Smolka. Lwów 1875
- KUJ — *Codex diplomaticus Universitatis Studii Generalis Cracoviensis*. T. 1—5. Wyd. Ż. Pauli. Kraków 1870—1900
- Kw. Hist. — „Kwartalnik Historyczny”
- KZSP — *Katalog zabytków sztuki w Polsce*
- LB — (Długosz Jan) *Liber beneficiorum dioecesis Cracoviensis*. T. 1—3. Wyd. A. Przezdziecki. *Opera omnia* 7—9. Kraków 1883—1884
- LBS — *Lehns- und Besitzurkunden Schlesiens und seiner einzelnen Fürstenthümer im Mittelalter*. Hrsg. C. Grünhagen, H. Markgraf. T. 1—2. Leipzig 1881—1883
- LEC — *Liv-, Est- und Curländisches Urkundenbuch nebst Regesten*. Hrsg. F.G. von Bunge. [Abt. 1] Bd. 1—11; [Abt. 2] Bd. 1—3. Reval—Moskau 1853—1914
- Lites — *Lites ac res gestae inter Polonos Oridemque Cruciferorum*. Wyd. 1. T. 1—3. Wyd. T. Działyński. Poznań 1855—1856; Supplementum. Oprac.

- Z. Celichowski. Poznań 1880; Wyd. 2. T. 1—2. Wyd. I. Zakrzewski; T. 3. Wyd. J. Karwasińska. Poznań 1890—Warszawa 1935; Wyd. 3. T. 1. Wyd. H. Chłopocka. Wrocław—Warszawa 1970
- MGH S — *Monumenta Germaniae Historica*. Seria Scriptores. T. 1—31. Hannoverae 1826—1913
- Mies. Her. — „Miesięcznik Heraldyczny”
- MK — Metryka Koronna w AGAD
- MPH — *Monumenta Poloniae Historica*. T. 1—6. Lwów 1864—Kraków 1893
- MPHn — *Monumenta Poloniae Historica. Nova series*. T. 1—14. Warszawa 1946—2008
- MPV — *Monumenta Poloniae Vaticana*. T. 1—6. Wyd. J. Ptaśnik; T. 8. Wyd. E. Długopolski; T. 9. Wyd. S. Szczur; T. 10. Wyd. M.D. Kowalski. Kraków 1913—2002
- MRPS — *Matricularum Regni Poloniae Summaria*. T. 1—4, 5/1. Wyd. T. Wierzbowski; T. 5/2. Wyd. J. Płocha, A. Rybarski, I. Sułkowska-Kurasiowa. Warszawa 1905—1919, 1961 (literę „S”, która oznacza *Supplementum*, należy dodać po nr. tomu)
- NKRR — *Najstarsze księgi i rachunki miasta Krakowa 1300—1400*. Wyd. F. Piekosiński, J. Szujski. Kraków 1878
- NKSN — *Najstarsza księga sądu najwyższego prawa niemieckiego na zamku krakowskim*. Wyd. A. Kłodziński. AKP. T. 10. Kraków 1936
- Nowy KDMaz — *Nowy kodeks dyplomatyczny Mazowsza*. Cz. 2—3. Wyd. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś przy współudziale K. Pacuskiego i H. Wajsa. Wrocław 1989 — Warszawa 2000
- ProchMat — *Materiały archiwalne wyjęte głównie z Metryki Litewskiej od 1348 do 1607 r.* Wyd. A. Prochaska. Lwów 1890
- PrUB — *Preußisches Urkundenbuch*. Hrsg. R. Philippi, P.K. Woelky, A. Seraphim, N.G. Elwert, M. Hein, E. Maschke, H. Koeppen, C. Conrad. T. 1—5. Königsberg—Marburg 1882—1971
- Prz. Hist. — „Przegląd Historyczny”
- PSB — *Polski słownik biograficzny*
- Rachunki Jagiełły i Jadwigi — *Rachunki dworu króla Władysława Jagiełły i królowej Jadwigi z lat 1388—1420*. Wyd. F. Piekosiński. Kraków 1896
- RAUhf — „Rozprawy (Polskiej) Akademii Umiejętności, Wydział Historyczno-Filozoficzny”
- RBM — *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae*. T. 4—6. Ed. J. Emler, B. Mendl, M. Lihnartová. Praeae 1892—1954
- RHer — „Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego”
- Rocz. Hist. — „Roczniki Historyczne”
- Rocz. TNT — „Roczniki Towarzystwa Naukowego w Toruniu”
- Rśl — *Regesty śląskie*. Red. W. Korta. T. 1—5. Wrocław 1975—1992

- SHGKr — *Słownik historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu*. Cz. 1—4. Oprac. W. Bukowski, J. Kurtyka, J. Laberschek, A. Marzec, Z. Leszczyńska-Skrętowa, F. Sikora, J. Wiśniewski, M. Wilamowski, M. Wolski, M. Zdanek. Wrocław—Kraków 1980—2009
- SPPP — *Starodawne prawa polskiego pomniki*
- SPPP II — *Starodawne prawa polskiego pomniki*. T. 2: *Z ksiąg rękopiśmiennych dotąd nie użytych, głównie zaś z ksiąg dawnych sądowych ziemskich i grodzkich ziemi krakowskiej*. Wyd. Z. Helcel. Kraków 1870
- SPPP VII/2 — *Starodawne prawa polskiego pomniki*. T. 7. Cz. 2: *Inscriptiones clenodiales ex libris iudicialibus palatinatus Cracoviensis*. Wyd. B. Ulanowski. Kraków 1885
- SPPP VIII — *Starodawne prawa polskiego pomniki*. T. 8: *Antiquissimi libri iudiciales terrae Cracoviensis*. Wyd. B. Ulanowski. Kraków 1884—1886
- SRPrus — *Scriptores rerum Prussicarum*. T. 3. Hrsg. T. Hirsch, M. Töppen, E. Strehlke. Leipzig 1866
- SRS — *Scriptores rerum Silesiacarum*. T. 1—37. Breslau 1864—1893
- St. Hist. — „Studia Historyczne”
- St. Źr. — „Studia Źródłoznawcze”
- SUB — *Schlesisches Urkundenbuch*. T. 1—6. Hrsg. H. Appelt, W. Irgang. Köln—München 1963—1998
- TP — Teki A. Pawińskiego
- TP III—V — *Księgi sądowe łęczyckie (1385—1419)*. Wyd. A. Pawiński. Warszawa 1897—1898
- TP VII — *Księgi sądowe brzesko-kujawskie*. Wyd. J.K. Kochanowski. Warszawa 1905
- UB — *Urkundliche Beiträge zur Geschichte des Hussitenkrieges*. Hrsg. F. Palacky. T. 1—2. Praha 1873
- UrzCentr — *Urzednicy centralni i nadworni Polski XIV—XVIII wieku*. Spisy. Red. A. Gąsiorowski. Kórnik 1992
- UrzŁęcz — *Urzednicy łęczyccy, sieradzcy i wieluńscy XIII—XV wieku*. Spisy. Oprac. J. Bieniak, A. Szymczakowa. Wrocław 1985
- UrzMp — *Urzednicy małopolscy XII—XV wieku*. Spisy. Oprac. J. Kurtyka, T. Nowakowski, F. Sikora, A. Sochacka, P.K. Wojciechowski, B. Wyrozumska. Wrocław 1990
- UrzMpUzup — *Uzupelnienia do spisow urzedników małopolskich XII—XVIII wieku*. Oprac. W. Bukowski, A. Falniowska-Gradowska, W. Kłaczewski, J. Kurtyka, F. Sikora. W: *Burgrabiowie zamku krakowskiego XIII—XV wieku*. Spisy. Oprac. W. Bukowski. Kórnik 1999
- UrzPod — *Urzednicy podolscy XIV—XVIII wieku*. Oprac. E. Janas, W. Kłaczewski, J. Kurtyka, A. Sochacka. Kórnik 1998

- UrzRus — *Urzednicy wojewodztwa ruskiego XIV—XVIII wieku. Spisy. Oprac.* K. Przyboś. Wrocław 1987
- UrzWp — *Urzednicy wielkopolscy XII—XV wieku. Spisy. Oprac.* M. Bielińska, A. Gąsiorowski, J. Łojko. Wrocław 1985
- Weise — *Die Staatsverträge des Deutschen Ordens in Preussen im 15 Jahrhundert.* T. 1—3. Hrsg. E. Weise. Königsberg 1939—Marburg 1966
- Zap. Hist. — „Zapiski Historyczne”
- Zapiski sandomierskie — *Zapiski sądowe wojewodztwa sandomierskiego 1395—1444.* Wyd. F. Piekosiński. AKP. T. 8. Cz. 1. Kraków 1907
- ZDKK — *Zbiór dokumentów katedry i diecezji krakowskiej.* Cz. 1—2. Wyd. S. Kuraś. Lublin 1965—1973
- ZDM — *Zbiór dokumentów małopolskich.* Cz. 1—8. Wyd. S. Kuraś, I. Sułkowska-Kuraś. Kraków—Wrocław 1962—1975
- ZDMog — *Zbiór dyplomów klasztoru mogińskiego przy Krakowie.* Wyd. E. Janota. Kraków 1865
- ZDPaul — *Zbiór dokumentów zakonu oo. paulinów w Polsce.* T. 1. Wyd. J. Fijałek; T. 2. Wyd. J. Zbudniewek. Kraków 1938—Warszawa 2004
- ZfO — „Zeitschrift für Ostforschung”

Na okładce: zamek w Kamieńcu Podolskim
Fot. *Jerzy Sperka*

Redaktorzy
Dominika Malska
Agnieszka Plutecka
Michał Siudak

Redaktor techniczny
Barbara Arenhövel

Korektor
Barbara Jagoda

Copyright © 2010 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISSN 2080-492X
(wersja drukowana)
ISSN 2353-9720
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład: 150 + 50 egz. Ark. druk. 14,75. Ark.
wyd. 20,0. Papier offset. kl. III, 90 g

Cena 24 zł (+ VAT)

Łamanie: Pracownia Składu Komputerowego
Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego
Druk i oprawa: EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, Spółka Jawna
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

ŚRZEŚNIOWIECZE Polskie i Annuaire. Tom 2 (6)

**Cena 24 zł
(+ VAT)**

ISSN 0208-6336